

uit geheel buiten het *Allied Intelligence Bureau* om en Kendalls *Secret Intelligence* onderhield nauwelijks contact met Chapman Walkers *Special Reconnaissance Department*. 'Er waren', zo citeert Nortier een bij laatstgenoemde dienst betrokken Australische majoor,

'diverse organisaties . . . verantwoordelijk voor wat men pleegt te noemen het *cloak and dagger*-werk. Volgens de beste tradities van hun vak hielden zij de geheimhouding hoog en dat vooral ten opzichte van elkaar. Elke organisatie probeerde tot het uiterste te voorkomen dat haar personeel contact onderhield met zuster-organisaties of te weten kwam wat deze uitvoerden. Werd men daarop betrapt, dan gold het als een doodzonde. Het woord 'zuster-organisatie' is in dit verband ook minder juist, want men beconcurrerde elkaar fel.'

Nefis III moest langs al deze klippen trachten te laveren. Misschien werd haar door kapitein van der Veen geleid opleidingscentrum te Cairns wel haar meest geslaagde onderdeel. Van der Veen had er eind '43 een staf van ruim twintig personen bijeen (onder wie tien Indonesiërs voor de corveediensten) – toen hij in februari '44 bij *Nefis III* hoofd werd van de sectie voor plannen en operaties, kon hij aan zijn opvolger, majoor Mollinger (voordien commandant van het Korps Insulinde), goede instructies en een deugdelijk oefenprogramma overdragen. Tijdens Mollingers bewind kwam er evenwel spanning in de verhouding tussen de Nederlanders en de Indonesiërs die als geheime agenten in opleiding waren (die spanning leidde er toe dat er 's nachts op de bomen in het oefenkamp anti-Nederlandse leuzen werden geschreven) – pas Mollingers opvolger, kapitein dr. J. V. de Bruyn (de midden '44 uit Nieuw-Guinea opgehaalde controleur), slaagde er in, een betere stemming te kweken.

★

Ons overzicht van de door *Nefis III* in de periode augustus '43-augustus '45 ondernomen operaties willen wij niet chronologisch maar geografisch indelen: wij beginnen met Nieuw-Guinea (en daar iets vroeger dan augustus '43), komen dan tot de overige eilanden van de Grote Oost, Celebes inbegrepen, vervolgen met Borneo en zullen eindigen met Java.

¹ A.v., p. 50-51.